

ملاحظات کمی در نظام پذیرش مدارس استعدادهای درخشان

بررسی نسبت جداسازی دانش آموز در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳

رضا گلشن مهرجردی

موضوع نظام پذیرش مدارس استعدادهای درخشان، از جنبه‌های مختلفی قابل بررسی است. یکی از جوانب مهم این موضوع، جنبه کمی آن، یعنی میزان پذیرش دانش آموز در این مدارس است. در سال‌های اخیر، روند پرستاب توسعه مدارس استعدادهای درخشان و افزایش ظرفیت پذیرش دانش آموز در این مدارس، زمینه طرح جدی میزان مطلوب پذیرش دانش آموز استعدادهای درخشان را فراهم نمود. در شماره ۶۹ فصلنامه استعدادهای درخشان، موضوع این افزایش پذیرش، به صورت کلی و گذرا مورد بررسی قرار گرفت. در این شماره، تلاش می‌شود با نگاهی دقیق‌تر و با بهره‌گیری از نتایج کار کارشناسی گسترده انجام شده در این خصوص طی ماه‌های گذشته در مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش پژوهان جوان، وضعیت فعلی نظام پذیرش مدارس استعدادهای درخشان از جنبه کمی آن مورد بررسی قرار گیرد.

در جست‌وجوی استاندارد نسبت جداسازی

هیأت امنای سمپاد، در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۰۵/۰۸ خود، مصوب نمود: «در پی درخواست استان‌ها مبنی بر گسترش مراکز در شهرهای جدید، مقرر گردید توسعه مراکز سمپاد در هر شهر، منوط به داشتن حداقل ۷۰۰ دانش آموز پایه پنجم ابتدایی و ارائه امکانات مورد نیاز، از قبیل مرکز آموزشی متناسب با مدارس استعدادهای درخشان و تجهیز مطلوب آن باشد. تأسیس مدرسه استعدادهای درخشان در آن سال‌ها، با ظرفیت پذیرش ۹۶ نفر (۲ کلاس ۲۴ نفره پسر و ۲ کلاس ۲۴ نفره دختر) صورت می‌گرفت. بر این اساس، می‌توان گفت نسبت جداسازی دانش آموز در مدارس استعدادهای درخشان در این سال‌ها، حداکثر ۱/۳۷ درصد بوده است.

برای فهم این نسبت جداسازی، باید به این نکته توجه کرد که چنانچه یک جمعیت طبیعی

(نرمال) را بر حسب هر صفت - از جمله بهره‌مندی از ضریب هوشی - مرتب کنیم، ۲/۲۸ درصد جمعیت در سطح دو انحراف معیار بالاتر از سطح میانگین و ۰/۶۲ درصد جمعیت در سطح دو و نیم انحراف معیار بالاتر از میانگین قرار می‌گیرند. بنابراین، باید گفت مبنای جداسازی دانش‌آموز استعدادهای درخشان در سال ۱۳۸۱ (و سال‌های بعد آن، تا سال ۱۳۸۷)، چیزی در حدود دو تا دو و نیم انحراف معیار بالاتر از میانگین جمعیت دانش‌آموزی بوده است. این بازه، با مراجعه به دیدگاه‌های متنوع صاحب‌نظران حوزه استعدادهای درخشان، می‌تواند به عنوان مبنای استاندارد برای جداسازی دانش‌آموز برای تحصیل در مدارس استعدادهای درخشان قرار گیرد.

هیأت امنای سمپاد، در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۰۷/۳۰ خود، مصوبه قبلی خود را مورد تأکید دوباره قرار داد و تصویب نمود: «جهت گشایش مراکز جدید سمپاد در سایر شهرها، مبنای مصوبه قبلی - حداقل ۷۰۰ دانش‌آموز پایه پنجم ابتدایی - مجدداً تأیید شد». تأکید دوباره بر اعتبار مصوبه قبلی را شاید بتوان نشانه‌ای از احساس نگرانی مدیران وقت و یا اعضای وقت هیأت امنای سمپاد از عدم رعایت دقیق مصوبه در سال‌های ۱۳۸۷ به بعد دانست و این نگرانی بی‌جا نبود؛ دو سال و سه ماه بعد از این تاریخ، هیأت امنای سمپاد تأسیس مدرسه استعدادهای درخشان در شهرهایی چون «شهربابک»، «نکا»، «فردوس» و «گناباد» را تصویب نمود که جمعیت دانش‌آموزی پایه پنجم ابتدایی آنها تقریباً یک‌دهم رقم مصوب، یعنی حدود ۷۰۰ دانش‌آموز و کمتر از آن بود.

در جستجوی مبنای صحیح برای محاسبات

یکی از نکات مهمی که در محاسبه نسبت جداسازی دانش‌آموز برای تحصیل در مدارس استعدادهای درخشان باید مورد توجه قرار گیرد (و در سال‌های گذشته، کمتر مورد توجه قرار گرفته است)، نحوه تعیین صحیح جمعیت مبنای دانش‌آموزی است. این نکته نیازمند توضیح است. می‌دانیم که بسیاری از مناطق آموزشی، نصاب جمعیت دانش‌آموزی مورد نیاز برای تأسیس مدرسه استعدادهای درخشان را دارا نیستند. در نتیجه، از سال‌ها پیش، دانش‌آموزان این مناطق در آزمون‌های ورودی مدارس استعدادهای درخشان مستقر در مناطق آموزشی مجاور شرکت می‌کنند. بنابراین، در هنگام محاسبه ظرفیت پذیرش مدارس استعدادهای درخشان بر مبنای نسبت استاندارد جداسازی دانش‌آموز، جمعیت مناطق آموزشی مجاور و تحت پوشش منطقه آموزشی محل استقرار مدرسه استعدادهای درخشان نیز باید در نظر گرفته شود.

برای مثال، در محاسبه جمعیت دانش‌آموزی مبنای تعیین ظرفیت پذیرش مدارس استعدادهای درخشان در شهر کرمان، علاوه بر جمعیت دانش‌آموزی نواحی یک و دو آموزش و پرورش شهرستان کرمان،

جمعیت دانش‌آموزی منطقه «ماهان» نیز - که در نزدیکی کرمان قرار دارد و تعدادی از دانش‌آموزان آن در مدارس استعدادهای درخشان شهر کرمان مشغول به تحصیل هستند - باید در نظر گرفته شود.

تدارک مقدمات برای توصیف وضع موجود

طی چند ماه گذشته، در مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان، تلاش گسترده‌ای برای تصویری واقع‌نما از وضع موجود نظام پذیرش مدارس استعدادهای درخشان، به منظور آغاز فرایند سامان‌دهی نسبت جداسازی دانش‌آموز در این مدارس صورت گرفت. نخستین گام در این مسیر، به دست آوردن فهرستی مطمئن از مناطق آموزشی تحت پوشش حقیقی هریک از مدارس استعدادهای درخشان بود. در سال‌های گذشته، تعیین مناطق آموزشی تحت پوشش، بر اساس آگاهی و شناخت بهتر محلی و منطقه‌ای، به ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها محول شده بود. اما عملکرد استان‌ها در این خصوص، به هیچ وجه مشابه نبوده است.

برای مثال، در دفترچهٔ آزمون ورودی مدارس استعدادهای درخشان سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ در برخی استان‌ها (مانند آذربایجان شرقی، اصفهان، چهارمحال و بختیاری و گیلان)، نام تمامی مناطق آموزشی استان در میان مناطق آموزشی تحت پوشش مدارس استعدادهای درخشان استان قید شده است؛ در حالی که فاصلهٔ برخی از این مناطق آموزشی تا نزدیک‌ترین مدرسهٔ استعدادهای درخشان به بیش از ۱۰۰ کیلومتر می‌رسد. در نقطهٔ مقابل، در برخی استان‌ها (مانند یزد)، نام هیچ‌یک از مناطق آموزشی استان به عنوان منطقهٔ تحت پوشش مدارس استعدادهای درخشان استان ذکر نشده است. به منظور ایجاد هماهنگی در چگونگی تدوین فهرست مناطق آموزشی تحت پوشش مدارس استعدادهای درخشان، طی یک فراخوان سراسری از مدارس مذکور در سراسر کشور، منطقهٔ آموزشی محل تحصیل پایهٔ ششم ابتدایی دانش‌آموزان پایهٔ هفتم و هشتم این مدارس در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ مورد بررسی قرار گرفت. بر اثر توجه به این بررسی، تنها آن دسته از مناطق آموزشی که تعداد قابل قبولی از دانش‌آموزان آنها در مدارس استعدادهای درخشان مناطق آموزشی مجاور مشغول به تحصیل هستند، به عنوان «منطقهٔ آموزشی تحت پوشش حقیقی» شناخته شدند. در نتیجه، هنگام محاسبهٔ جمعیت دانش‌آموزی مبنا برای محاسبهٔ ظرفیت پذیرش مدارس استعدادهای درخشان مربوط (بر اساس جداسازی در بازهٔ استاندارد ۰/۶۲ تا ۲/۲۸ درصد)، تنها جمعیت دانش‌آموزی این مناطق به جمعیت دانش‌آموزی منطقهٔ آموزشی محل استقرار مدرسهٔ استعدادهای درخشان افزوده شد.

تغییرات ایجاد شده پس از اتمام این بررسی، بسیار گسترده بود. برای مثال، در میان مناطق

آموزشی تحت پوشش مدارس استعداد‌های درخشان شهرستان اهر در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲، نام مناطق آموزشی «خاروانا»، «خداآفرین»، «عشایری آذربایجان شرقی»، «کلیر»، «ورزقان»، «هریس» و «هوراند» ذکر شده بود. در حالی که مشاهده شد عملاً هیچ دانش‌آموزی از مناطق فوق، در پایه هفتم و هشتم مدارس استعداد‌های درخشان شهرستان اهر تحصیل نمی‌کنند. در نتیجه، در محاسبه ظرفیت پذیرش مدارس استعداد‌های درخشان شهرستان اهر برای سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳، هیچ منطقه آموزشی به عنوان «منطقه آموزشی تحت پوشش» نباید در نظر گرفته شود. در نقطه مقابل، در محاسبه ظرفیت پذیرش مدارس استعداد‌های درخشان شهرستان یزد برای سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳، مناطق آموزشی «اشکدر»، «تفت»، «خاتم»، «زارچ» و «مهریز»، باید به عنوان «منطقه آموزشی تحت پوشش» در نظر گرفته شود.

توصیف وضع موجود نظام پذیرش مدارس استعداد‌های درخشان

مقدمات فوق، زمینه را از هر سو برای توصیف وضع موجود نظام پذیرش مدارس استعداد‌های درخشان از منظر کمی فراهم می‌کند. کافی است سؤال مشخصی در این باره مطرح شود تا گزارش متناسب با آن، به عنوان پاسخ ارائه گردد.

برای مثال، این سؤال را مطرح می‌کنیم: «در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳، بالاترین نسبت جداسازی دانش‌آموز برای تحصیل در مدارس استعداد‌های درخشان در سطح یک منطقه آموزشی و مناطق آموزشی تحت پوشش آن چه میزان بوده است و در کدام منطقه آموزشی به اجرا درآمده است؟» و برای پاسخ به این سؤال، به جدول شماره (۱) مراجعه می‌کنیم. در این جدول، نام و مشخصات پذیرش شهرستان‌هایی که در هر جنس پذیرش، نسبت جداسازی بالاتر از پنج درصد داشته‌اند (تعداد ۶۸ شهرستان/جنس)، به ترتیب از بزرگ به کوچک درج شده است.

جدول شماره (۱): شهرستان‌های دارای نسبت جداسازی بالاتر از پنج درصد در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲

استان	شهرستان محل استقرار مدرسه	جنس	دانش آموز پایه ششم محل استقرار	سایر مناطق آموزشی تحت پوشش	دانش آموز پایه ششم با مناطق تابعه	حداقل پذیرش مجاز استاندارد	حداکثر پذیرش مجاز استاندارد	تعداد پذیرش مهر ۱۳۹۳	درصد جداسازی مهر ۱۳۹۳
فارس	لامرد	پسر	۳۷۵	---	۳۷۵	۲	۹	۵۷	۱۵,۲۰
زنجان	خرمدره	دختر	۴۱۲	---	۴۱۲	۳	۹	۵۳	۱۲,۸۶
خراسان جنوبی	فردوس	دختر	۲۸۳	سرایان (۱۰۶)	۳۸۹	۲	۹	۵۰	۱۲,۸۵
خراسان جنوبی	نهبندان	دختر	۴۱۷	---	۴۱۷	۳	۱۰	۵۳	۱۲,۷۱
بوشهر	دشتی	دختر	۳۳۷	کاکي (۱۸۴)	۵۲۱	۳	۱۲	۶۴	۱۲,۲۸
زنجان	خرمدره	پسر	۴۳۶	---	۴۳۶	۳	۱۰	۵۲	۱۱,۹۳
آذربایجان شرقی	عجبشیر	پسر	۴۳۷	---	۴۳۷	۳	۱۰	۵۲	۱۱,۹۰
خراسان جنوبی	نهبندان	پسر	۵۰۸	---	۵۰۸	۳	۱۲	۵۷	۱۱,۲۲
بوشهر	دشتی	پسر	۳۹۰	کاکي (۱۷۳)	۵۶۳	۳	۱۳	۶۳	۱۱,۱۹
کرمان	شهربابک	دختر	۵۱۲	---	۵۱۲	۳	۱۲	۵۱	۹,۹۶
سمنان	دامغان	دختر	۵۳۱	---	۵۳۱	۳	۱۲	۵۰	۹,۴۲
فارس	عشایر فارس	پسر	۵۹۸	---	۵۹۸	۴	۱۴	۵۶	۹,۳۶
بوشهر	گناوه	دختر	۶۰۷	بندرریگ (۹۰)	۶۹۷	۴	۱۶	۶۴	۹,۱۸
سمنان	دامغان	پسر	۵۵۶	---	۵۵۶	۳	۱۳	۵۱	۹,۱۷
بوشهر	گناوه	پسر	۶۱۸	بندرریگ (۸۴)	۷۰۲	۴	۱۶	۶۰	۸,۵۵
اصفهان	آران و بیدگل	دختر	۷۱۹	---	۷۱۹	۴	۱۶	۶۰	۸,۳۴
فارس	آباده	پسر	۶۲۳	---	۶۲۳	۴	۱۴	۵۶	۸,۹۹
فارس	آباده	دختر	۶۲۶	---	۶۲۶	۴	۱۴	۵۶	۸,۹۵
کرمان	شهربابک	پسر	۵۵۹	---	۵۵۹	۳	۱۳	۵۰	۸,۹۴
سمنان	گرمسار	دختر	۵۳۱	آرادان (۷۴)	۶۰۵	۴	۱۴	۵۱	۸,۴۳
همدان	تویسرکان	دختر	۴۶۰	قلفرود (۱۳۳)	۵۹۳	۴	۱۴	۵۰	۸,۴۳
خراسان جنوبی	فردوس	پسر	۳۵۹	سرایان (۲۶۲)	۶۲۱	۴	۱۴	۵۲	۸,۳۷
سمنان	گرمسار	پسر	۵۱۶	آرادان (۹۷)	۶۱۳	۴	۱۴	۵۰	۸,۱۶
مرکزی	شازند	پسر	۷۰۳	---	۷۰۳	۴	۱۶	۵۶	۷,۹۷
زنجان	خدابنده	دختر	۶۵۳	---	۶۵۳	۴	۱۵	۵۲	۷,۹۶

استان	شهرستان محل استقرار مدرسه	جنس	دانش آموز پایه ششم محل استقرار	سایر مناطق آموزشی تحت پوشش	دانش آموز پایه ششم با مناطق تابعه	حداقل پذیرش مجاز استاندارد	حداکثر پذیرش مجاز استاندارد	تعداد پذیرش مهر ۱۳۹۳	درصد جداسازی مهر ۱۳۹۳
خراسان رضوی	گناباد	دختر	۶۳۵	---	۶۳۵	۴	۱۴	۵۰	۷,۸۷
همدان	تویسرکان	پسر	۵۱۴	قلقارود (۱۳۵)	۶۴۹	۴	۱۵	۵۰	۷,۷۰
خراسان رضوی	گناباد	پسر	۶۶۷	---	۶۶۷	۴	۱۵	۵۱	۷,۶۵
مازندران	نکا	دختر	۶۹۴	---	۶۹۴	۴	۱۶	۵۱	۷,۳۵
هرمزگان	بندرلنگه	پسر	۸۲۴	---	۸۲۴	۵	۱۹	۶۰	۷,۲۸
هرمزگان	بندرلنگه	دختر	۸۳۴	---	۸۳۴	۵	۱۹	۶۰	۷,۱۹
خراسان شمالی	اسفراین	پسر	۸۰۹	---	۸۰۹	۵	۱۸	۵۷	۷,۰۵
اصفهان	آران و بیدگل	پسر	۷۰۹	---	۷۰۹	۴	۱۶	۵۰	۷,۰۵
زنجان	خدابنده	پسر	۷۴۹	---	۷۴۹	۵	۱۷	۵۲	۶,۹۴
خراسان شمالی	اسفراین	دختر	۷۷۹	---	۷۷۹	۵	۱۸	۵۴	۶,۹۳
مازندران	نکا	پسر	۷۳۵	---	۷۳۵	۵	۱۷	۵۰	۶,۸۰
گیلان	رودسر	پسر	۳۳۳	چابکسر (۱۲۵) رحیم آباد (۱۸۱) کلاچای (۱۹۲)	۸۳۱	۵	۱۹	۵۵	۶,۶۲
اردبیل	مشگین شهر	دختر	۸۲۸	---	۸۲۸	۵	۱۹	۵۳	۶,۴۰
گیلان	رودسر	دختر	۳۲۳	چابکسر (۱۳۰) رحیم آباد (۱۹۱) کلاچای (۱۹۰)	۸۳۴	۵	۱۹	۵۳	۶,۳۵
شهرستان های تهران	رودهن	دختر	۲۹۴	دماوند (۶۱۲)	۹۰۶	۶	۲۱	۵۶	۶,۱۸
خراسان جنوبی	قائنات	دختر	۹۰۰	---	۹۰۰	۶	۲۱	۵۵	۶,۱۱
آذربایجان غربی	سلماس	دختر	۱,۴۴۷	---	۱,۴۴۷	۹	۳۳	۸۷	۶,۰۱
اردبیل	مشگین شهر	پسر	۸۸۸	---	۸۸۸	۶	۲۰	۵۳	۵,۹۷
فارس	نیریز	دختر	۵۴۹	استهبان (۴۲۸)	۹۷۷	۶	۲۲	۵۸	۵,۹۴
فارس	نیریز	پسر	۵۶۴	استهبان (۴۲۰)	۹۸۴	۶	۲۲	۵۸	۵,۸۹
گیلان	لنگرود	دختر	۶۱۳	املش (۲۴۵) کومله (۷۵)	۹۳۳	۶	۲۱	۵۵	۵,۸۹
آذربایجان شرقی	میانه	دختر	۹۷۸	---	۹۷۸	۶	۲۲	۵۷	۵,۸۳

استان	شهرستان محل استقرار مدرسه	جنس	دانش آموز پایه ششم محل استقرار	سایر مناطق آموزشی تحت پوشش	دانش آموز پایه ششم با مناطق تابعه	حداقل پذیرش مجاز استاندارد	حداکثر پذیرش مجاز استاندارد	تعداد پذیرش مهر ۱۳۹۳	درصد جداسازی مهر ۱۳۹۳
آذربایجان شرقی	اهر	دختر	۱,۰۲۲	---	۱,۰۲۲	۶	۲۳	۵۹	۵,۷۷
آذربایجان شرقی	میانه	پسر	۹۹۶	---	۹۹۶	۶	۲۳	۵۷	۵,۷۲
کرمان	بافت	دختر	۳۹۳	رایب (۲۵۳) ارزوئیه (۲۷۱)	۹۱۷	۶	۲۱	۵۲	۵,۶۷
آذربایجان غربی	نقده	دختر	۹۵۴	---	۹۵۴	۶	۲۲	۵۴	۵,۶۶
شهرستان های تهران	رودهن	پسر	۳۴۳	دماوند (۶۶۷)	۱,۰۱۰	۶	۲۳	۵۷	۵,۶۴
همدان	کیودرآهنگ	دختر	۸۳۵	گل تپه (۱۳۲)	۹۶۷	۶	۲۲	۵۳	۵,۴۸
گیلان	لنگرود	پسر	۶۴۵	املش (۲۷۵) کومله (۶۹)	۹۸۹	۶	۲۳	۵۴	۵,۴۶
کرمان	بافت	پسر	۴۲۶	رایب (۲۴۷) ارزوئیه (۲۶۳)	۹۳۶	۶	۲۱	۵۱	۵,۴۵
آذربایجان شرقی	اهر	پسر	۱,۰۲۹	---	۱,۰۲۹	۶	۲۳	۵۶	۵,۴۴
لرستان	نورآباد	دختر	۹۲۰	---	۹۲۰	۶	۲۱	۵۰	۵,۴۳
زنجان	زنجان	دختر	۳,۱۱۷	---	۳,۱۱۷	۱۹	۷۱	۱۶۹	۵,۴۲
زنجان	زنجان	پسر	۳,۲۳۴	---	۳,۲۳۴	۲۰	۷۴	۱۷۳	۵,۳۵
آذربایجان غربی	سلماس	پسر	۱,۶۱۲	---	۱,۶۱۲	۱۰	۳۷	۸۶	۵,۳۳
زنجان	ابهر	دختر	۹۸۳	---	۹۸۳	۶	۲۲	۵۲	۵,۲۹
فارس	فیروزآباد	پسر	۶۶۲	قیر و کارزین (۴۵۵)	۱,۱۱۷	۷	۲۵	۵۹	۵,۲۸
خراسان جنوبی	قائنات	پسر	۹۹۸	---	۹۹۸	۶	۲۳	۵۲	۵,۲۱
اردبیل	پارس آباد	پسر	۱,۰۴۹	---	۱,۰۴۹	۷	۲۴	۵۴	۵,۱۵
اردبیل	پارس آباد	دختر	۱,۰۲۶	---	۱,۰۲۶	۶	۲۳	۵۲	۵,۰۷
آذربایجان غربی	نقده	پسر	۱,۰۳۳	---	۱,۰۳۳	۶	۲۴	۵۲	۵,۰۳
زنجان	ابهر	پسر	۱,۰۳۵	---	۱,۰۳۵	۶	۲۴	۵۲	۵,۰۲
همدان	کیودرآهنگ	پسر	۸۸۷	گل تپه (۱۲۸)	۱,۰۱۵	۶	۲۳	۵۱	۵,۰۲

سطر نخست این جدول، نشان می‌دهد که در شهرستان لامرد، ۳۷۵ دانش‌آموز پسر در پایه ششم ابتدایی مشغول به تحصیل بوده‌اند. در نتیجه، بر مبنای نسبت جداسازی ۰/۶۲ درصد، حداکثر ۲ دانش‌آموز و بر مبنای نسبت جداسازی ۲/۲۸ درصد، حداکثر ۹ دانش‌آموز پسر لامردی باید برای تحصیل در مدارس استعدادهای درخشان انتخاب شوند. اما در مهرماه ۱۳۹۳، ۵۷ دانش‌آموز پسر لامردی در مدرسه استعدادهای درخشان پسرانه این شهرستان پذیرفته شده‌اند؛ یعنی از هر ۱۰۰ دانش‌آموز پسر لامردی، ۱۵/۲ دانش‌آموز به مدرسه استعدادهای درخشان این شهر راه یافته‌اند. نسبت ۱۵/۲ درصد، بالاترین نسبت جداسازی دانش‌آموزی در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ است که در شهرستان لامرد و در جنس پسر به اجرا درآمده است.

با بررسی این جدول مشاهده می‌شود که استان زنجان با ۸ شهرستان/جنس (شهرستان‌های ابهر، خدابنده، خرمدره و زنجان در هر دو جنس) دارای نسبت جداسازی بالاتر از ۵ درصد، بیشترین سهم را در سامان‌دهی ظرفیت پذیرش مدارس استعدادهای درخشان بر عهده خواهد داشت. ضمن آنکه تنها شهرستان مرکز استانی که نامش در جدول شماره یک ذکر شده است، شهرستان زنجان است. پس از استان زنجان، استان فارس با ۷ شهرستان/جنس (شهرستان‌های آباده و نیریز در هر دو جنس و شهرستان‌ها و مناطق عشایر فارس، فیروزآباد و لامرد در جنس پسر)، استان خراسان جنوبی با ۶ شهرستان/جنس (شهرستان‌های فردوس، قائنات و نهبندان در هر دو جنس) و استان آذربایجان شرقی با ۵ شهرستان/جنس (شهرستان‌های اهر و میانه در هر دو جنس و شهرستان‌های عجب‌شیر و لامرد در جنس پسر) بیشترین سهم را در سامان‌دهی ظرفیت پذیرش مدارس استعدادهای درخشان بر عهده خواهند داشت.

نُه سطر نخست جدول (۱)، بیانگر آن است که در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳، شهرستان‌های خرمدره، دشتی، عجب‌شیر، فردوس، لامرد و نهبندان دارای نسبت‌های جداسازی بالاتر از ۱۰ درصد بوده‌اند. روشن است که این شهرستان‌ها در فرایند سامان‌دهی ظرفیت پذیرش مدارس استعدادهای درخشان، اولویت بالاتری نسبت به دیگر شهرستان‌ها دارند.

به عنوان دومین سؤال، این سؤال را مطرح می‌کنیم: «در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳، نسبت جداسازی دانش‌آموز برای تحصیل در مدارس استعدادهای درخشان در مراکز استان‌ها و مناطق آموزشی تحت پوشش آنها چه میزان بوده است؟» و برای پاسخ به این سؤال، به جدول شماره (۲) مراجعه می‌کنیم. در این جدول، نام و مشخصات پذیرش مراکز استان‌ها در هر جنس پذیرش، به ترتیب الفبایی نام استان درج شده است.

جدول شماره (۲): نسبت جداسازی مراکز استان‌ها در سال تحصیلی ۱۳۹۳-۹۴

استان	شهرستان محل استقرار مدرسه	جنس	دانش آموز پایه ششم محل استقرار	سایر مناطق آموزشی تحت پوشش	دانش آموز پایه ششم با مناطق تابعه	حداقل پذیرش مجاز استاندارد	حداکثر پذیرش مجاز استاندارد	تعداد پذیرش مهر ۱۳۹۳	درصد جداسازی مهر ۱۳۹۳
آذربایجان شرقی	تبریز	پسر	۸,۳۸۱	اسکو (۸۲۰)، شستر (۵۲۶)، خروشهر (۳۲۶)، ایلچی (۲۵۷)، هشتود (۳۲۸)، آذرشهر (۵۴۶)، تسوج (۱۲۳)، صولیان (۲۸۰)، گوگان (۱۶۹)	۱۱,۷۷۷	۷۳	۲۶۹	۴۰۱	۳,۴۰
آذربایجان شرقی	تبریز	دختر	۸,۲۵۵	اسکو (۷۲۴)، شستر (۵۰۷)، خروشهر (۳۱۷)، ایلچی (۲۲۳)، هشتود (۳۲۹)، آذرشهر (۵۲۷)، تسوج (۱۰۵)، صولیان (۲۵۹)، گوگان (۱۵۷)	۱۱,۴۲۳	۷۱	۲۶۰	۴۰۳	۳,۵۳
آذربایجان غربی	ارومیه	پسر	۶,۳۸۳	---	۶,۳۸۳	۴۰	۱۴۶	۱۱۹	۱,۸۶
آذربایجان غربی	ارومیه	دختر	۶,۰۵۹	---	۶,۰۵۹	۳۸	۱۳۸	۸۶	۱,۴۲
اردبیل	اردبیل	پسر	۴,۱۹۶	نمین (۴۲۷)	۴,۶۲۳	۲۹	۱۰۵	۱۷۰	۳,۶۸
اردبیل	اردبیل	دختر	۴,۰۵۴	نمین (۳۹۰)	۴,۴۴۴	۲۸	۱۰۱	۱۷۲	۳,۸۷
اصفهان	اصفهان	پسر	۱۲,۱۷۷	برخوار (۸۱۸)، پیربکران (۳۰۴)، زین شهر (۱۴۳۳)، شهرضا (۱۰۶۱)، فلاورجان (۱۳۴۹)، مبارکه (۹۲۹)، شاهین شهر (۱۳۳۳)	۱۹,۴۸۴	۱۲۱	۴۴۴	۳۲۰	۱,۶۴
اصفهان	اصفهان	دختر	۱۱,۳۳۸	برخوار (۷۷۴)، پیربکران (۳۱۲)، زین شهر (۱۳۵۷)، شهرضا (۱۰۲۴)، فلاورجان (۱۳۴۶)، مبارکه (۹۲۳)، شاهین شهر (۱۲۰۶)	۱۸,۲۷۰	۱۱۳	۴۱۷	۳۲۳	۱,۷۷
البرز	کرج	پسر	۱۳,۸۹۷	---	۱۳,۸۹۷	۸۶	۳۱۷	۲۴۴	۱,۷۶
البرز	کرج	دختر	۱۳,۲۵۹	---	۱۳,۲۵۹	۸۲	۳۰۲	۲۹۷	۲,۲۴
ایلام	ایلام	پسر	۱,۵۲۰	ایوان (۲۸۷)، چرداول (۲۶۳)، چوار (۷۲)، دره شهر (۳۲۹)، ملکشاهی (۱۶۱)، مهران (۲۰۰)	۲,۸۳۲	۱۸	۶۵	۵۶	۱,۹۸
ایلام	ایلام	دختر	۱,۳۹۱	ایوان (۲۷۲)، چرداول (۲۸۵)، چوار (۵۸)، دره شهر (۳۸۳)، ملکشاهی (۱۵۹)، مهران (۲۰۰)	۲,۶۴۸	۱۶	۶۰	۵۶	۲,۱۱

استان	شهرستان محل استقرار مدرسه	جنس	دانش آموز پایه ششم محل استقرار	سایر مناطق آموزشی تحت پوشش	دانش آموز پایه ششم با مناطق تابعه	حداقل پذیرش مجاز استاندارد	حداکثر پذیرش مجاز استاندارد	تعداد پذیرش مهر ۱۳۹۳	درصد جداسازی مهر ۱۳۹۳
بوشهر	بوشهر	پسر	۲,۰۲۳	---	۲,۰۲۳	۱۳	۴۶	۵۸	۲,۸۷
بوشهر	بوشهر	دختر	۱,۸۸۰	---	۱,۸۸۰	۱۲	۴۳	۵۸	۳,۰۹
چهارمحال و بختیاری	شهرکرد	پسر	۱,۸۷۲	فارسان (۶۷۶)، سامان (۲۴۹)، اردل (۲۴۳)، بن (۱۷۰)، کیار (۲۸۲)، لردگان (۹۸۹)	۴,۴۸۱	۲۸	۱۰۲	۵۸	۱,۲۹
چهارمحال و بختیاری	شهرکرد	دختر	۱,۸۱۱	فارسان (۷۳۶)، سامان (۲۳۲)، اردل (۲۴۹)، بن (۱۶۱)، کیار (۲۹۲)، لردگان (۹۱۲)	۴,۳۸۳	۲۷	۱۰۰	۵۶	۱,۲۸
خراسان جنوبی	بیرجند	پسر	۲,۰۰۵	---	۲,۰۰۵	۱۲	۴۶	۸۱	۴,۰۴
خراسان جنوبی	بیرجند	دختر	۱,۹۴۸	---	۱,۹۴۸	۱۲	۴۴	۸۲	۴,۲۱
خراسان رضوی	مشهد	پسر	۱۸,۹۳۰	تبادکان (۴۹۴۰)، طریقده (۴۹۶)	۲۴,۳۶۶	۱۵۱	۵۵۶	۲۷۴	۱,۱۲
خراسان رضوی	مشهد	دختر	۱۷,۹۰۰	تبادکان (۴۷۳۲)، طریقده (۴۷۶)	۲۳,۱۰۸	۱۴۳	۵۲۷	۲۶۹	۱,۱۶
خراسان شمالی	بجنورد	پسر	۲,۵۱۷	---	۲,۵۱۷	۱۶	۵۷	۷۹	۳,۱۴
خراسان شمالی	بجنورد	دختر	۲,۳۹۲	---	۲,۳۹۲	۱۵	۵۵	۸۴	۳,۵۱
خوزستان	اهواز	پسر	۹,۹۶۶	---	۹,۹۶۶	۶۲	۲۲۷	۱۰۵	۱,۰۵
خوزستان	اهواز	دختر	۹,۳۰۲	---	۹,۳۰۲	۵۸	۲۱۲	۱۰۵	۱,۱۳
زنجان	زنجان	پسر	۳,۲۳۴	---	۳,۲۳۴	۲۰	۷۴	۱۷۳	۵,۳۵
زنجان	زنجان	دختر	۳,۱۱۷	---	۳,۱۱۷	۱۹	۷۱	۱۶۹	۵,۴۲
سمنان	سمنان	پسر	۱,۳۳۲	سرخه (۸۹)، مهنی شهر (۲۸۲)	۱,۷۰۳	۱۱	۳۹	۵۶	۳,۲۹
سمنان	سمنان	دختر	۱,۲۵۲	سرخه (۷۶)، مهنی شهر (۲۳۶)	۱,۵۶۴	۱۰	۳۶	۵۷	۳,۶۴
سیستان و بلوچستان	زاهدان	پسر	۵,۶۹۴	---	۵,۶۹۴	۳۵	۱۳۰	۱۲۰	۲,۱۱

استان	شهرستان محل استقرار مدرسه	جنس	دانش آموز پایه ششم محل استقرار	سایر مناطق آموزشی تحت پوشش	دانش آموز پایه ششم با مناطق تابعه	حداقل پذیرش مجاز استاندارد	حداکثر پذیرش مجاز استاندارد	تعداد پذیرش مهر ۱۳۹۳	درصد جداسازی مهر ۱۳۹۳
سیستان و بلوچستان	زاهدان	دختر	۴,۹۶۹	---	۴,۹۶۹	۳۱	۱۱۳	۱۲۱	۲,۴۴
تهران	تهران	پسر	۴۵,۵۸۴	---	۴۵,۵۸۴	۲۸۳	۱۰۳۹	۱۰۴۷	۲,۳۰
تهران	تهران	دختر	۴۴,۵۲۲	---	۴۴,۵۲۲	۲۷۶	۱۰۱۵	۱۰۳۶	۲,۳۳
فارس	شیراز	پسر	۱۱,۰۸۱	پاسارگاد (۲۴۸) کوار (۵۵۸)	۱۱,۸۸۷	۷۴	۲۷۱	۳۴۲	۲,۸۸
فارس	شیراز	دختر	۱۰,۲۹۷	پاسارگاد (۲۳۵)، قزو و کارزین (۴۲۹)، کوار (۵۳۹)، فیروزآباد (۶۱۹)	۱۲,۱۰۹	۷۵	۲۷۶	۳۴۷	۲,۸۷
قزوین	قزوین	پسر	۳,۹۲۱	البرز (۱۶۹۰)، تاکستان (۸۵۱)	۶,۴۶۲	۴۰	۱۴۷	۱۱۶	۱,۸۰
قزوین	قزوین	دختر	۳,۵۷۱	البرز (۱۶۵۵)، تاکستان (۸۳۹)	۶,۰۶۵	۳۸	۱۳۸	۸۴	۱,۳۸
قم	قم	پسر	۸,۹۱۳	---	۸,۹۱۳	۵۵	۲۰۳	۲۲۵	۲,۵۲
قم	قم	دختر	۸,۵۱۳	---	۸,۵۱۳	۵۳	۱۹۴	۱۷۱	۲,۰۱
کردستان	سنندج	پسر	۲,۹۹۶	کامیاران (۵۷۰)، بیجار (۵۰۵)، مریوان (۱۴۹۸)، سروآباد (۳۶۱)	۵,۹۳۰	۳۷	۱۳۵	۱۱۹	۲,۰۱
کردستان	سنندج	دختر	۲,۹۳۱	کامیاران (۵۶۱)، قروه (۸۴۰)، دهگلان (۴۴۷)، دیواندره (۵۹۶)، بیجار (۴۶۳)، سقز (۱۳۶۲)، مریوان (۱۳۹۰)	۸,۵۹۰	۵۳	۱۹۶	۱۱۵	۱,۳۴
کرمانشاه	کرمانشاه	پسر	۶,۷۳۱	اسلام‌آباد (۸۷۸)، سقز (۶۴۵)، صحنه (۴۴۶)	۸,۷۰۰	۵۴	۱۹۸	۱۱۴	۱,۳۱
کرمانشاه	کرمانشاه	دختر	۶,۳۵۱	اسلام‌آباد (۸۳۲)، سقز (۵۲۸)، صحنه (۳۹۷)	۸,۱۰۸	۵۰	۱۸۵	۱۱۴	۱,۴۱
کهگیلویه و بویراحمد	ياسوج	پسر	۱,۹۳۰	دهدشت (۷۰۱)	۲,۶۳۱	۱۶	۶۰	۵۷	۲,۱۷
کهگیلویه و بویراحمد	ياسوج	دختر	۱,۸۷۷	دهدشت (۶۷۳)	۲,۵۵۰	۱۶	۵۸	۵۸	۲,۲۷
گلستان	گران	پسر	۳,۱۶۶	بندر ترکمن (۵۵۹)، بندر گز (۲۸۹)	۴,۰۱۱	۲۵	۹۱	۵۷	۱,۴۲

استان	شهرستان محل استقرار مدرسه	جنس	دانش آموز پایه ششم محل استقرار	سایر مناطق آموزشی تحت پوشش	دانش آموز پایه ششم با مناطق تابعه	حداقل پذیرش مجاز استاندارد	حداکثر پذیرش مجاز استاندارد	تعداد پذیرش مهر ۱۳۹۳	درصد جداسازی مهر ۱۳۹۳
گلستان	گرگان	دختر	۳,۱۴۵	آق‌قلا(۹۱۵)	۴,۰۶۰	۲۵	۹۳	۵۷	۱,۴۰
گیلان	رشت	پسر	۴,۳۶۳	بندر انزلی(۸۴۲) صومعه‌سرا(۶۶۵)	۵,۸۷۰	۳۶	۱۳۴	۱۱۳	۱,۹۳
گیلان	رشت	دختر	۴,۱۹۹	بندر انزلی(۷۲۰) صومعه‌سرا(۶۱۷)	۵,۵۳۶	۳۴	۱۲۶	۸۵	۱,۵۴
لرستان	خرم‌آباد	پسر	۳,۰۶۸	الشتر(۵۴۷) کوهدشت(۱۰۳۵)	۴,۶۵۰	۲۹	۱۰۶	۷۹	۱,۷۰
لرستان	خرم‌آباد	دختر	۲,۸۵۵	الشتر(۵۰۶) کوهدشت(۱۰۳۹)	۴,۴۰۰	۲۷	۱۰۰	۷۸	۱,۷۷
مازندران	ساری	پسر	۳,۰۸۰	میاندرد(۳۸۴) دودانگه(۳۳) چهار دانگه(۸۳)	۳,۵۷۹	۲۲	۸۲	۱۲۰	۳,۳۵
مازندران	ساری	دختر	۳,۰۹۹	میاندرد(۳۸۳) دودانگه(۳۳) چهار دانگه(۷۷)	۳,۵۹۲	۲۲	۸۲	۱۱۸	۳,۲۹
مرکزی	اراک	پسر	۳,۸۳۲	---	۳,۸۳۲	۲۴	۸۷	۱۵۷	۴,۱۰
مرکزی	اراک	دختر	۳,۶۳۹	---	۳,۶۳۹	۲۳	۸۳	۵۵	۱,۵۱
هرمزگان	بندرعباس	پسر	۴,۶۸۱	---	۴,۶۸۱	۲۹	۱۰۷	۱۲۰	۲,۵۶
هرمزگان	بندرعباس	دختر	۴,۴۷۲	---	۴,۴۷۲	۲۸	۱۰۲	۱۲۰	۲,۶۸
همدان	همدان	پسر	۳,۷۹۱	بهار(۵۲۲) رزن(۲۴۷) لالجین(۲۹۰) فامنین(۲۸۷)	۵,۱۳۷	۳۲	۱۱۷	۱۴۰	۲,۷۳
همدان	همدان	دختر	۳,۸۵۲	بهار(۵۱۴) رزن(۲۴۵) لالجین(۲۸۳) فامنین(۲۵۶)	۵,۱۴۹	۳۲	۱۱۷	۱۴۰	۲,۷۲
یزد	یزد	پسر	۴,۹۹۷	مهریز(۳۴۳) اشکذر(۱۸۰) خاتم(۱۴۸) زارچ(۱۴۵) نفت(۱۹۹)	۶,۰۱۲	۳۷	۱۳۷	۱۱۴	۱,۹۰
یزد	یزد	دختر	۴,۶۶۴	مهریز(۳۳۳) اشکذر(۲۳۱) خاتم(۱۷۲) زارچ(۱۵۸) نفت(۱۶۸)	۵,۷۲۶	۳۶	۱۳۱	۱۱۶	۲,۰۳

در پایان، اشاره به این نکته مفید است که یکی از نتایج بررسی انجام شده در مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان، به دست آمدن میزان حقیقی دسترسی دانش‌آموزان مناطق آموزشی سراسر کشور به مدارس استعدادهای درخشان است. این بررسی نشان می‌دهد مدارس پسرانه استعدادهای درخشان در ۱۳۱ شهرستان، زمینه دسترسی تعداد ۴۲۹,۱۸۰ نفر دانش‌آموز پسر پایه ششم و مدارس دخترانه استعدادهای درخشان در ۱۲۶ شهرستان، زمینه دسترسی تعداد ۴۰۷,۵۳۱ نفر دانش‌آموز دختر پایه ششم ابتدایی را به این مدارس فراهم می‌کنند. یعنی، از حدود یک میلیون و چهل هزار دانش‌آموز پایه ششم ابتدایی، نزدیک به هشتصد و چهل هزار دانش‌آموز امکان دسترسی به مدارس استعدادهای درخشان را دارا هستند و از این تعداد، در مجموع نزدیک به ۲۱,۸۰۰ نفر، یعنی حدود ۲/۶۰ درصد آنها در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ در مدارس استعدادهای درخشان پذیرفته شده‌اند.